HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

DE GENERIS NEUTRIUS PLURALIS

CUM VERBO CONSTRUENDI

VI ET USU,

PRAECIPUE APUD HOMERUM ET HESIODUM.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

UNIVERSITATE LITERARUM LIPSIENSI

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

SCRIPSIT

GUILELMUS BAUDER

KOENIGENSIS.

LIPSIAE.

TYPIS VOLLRATHII.

MDCCCLXXVII.

2

HENRICO SCHWARZSCHILD,

QUI EST A CONSILIO SANCTIORE MED.,

CIVI FRANCOFURTENSI ILLUSTRISSIMO

FAUTORI SUO VENERATISSIMO

PIAE MEMORIAE GRATIA

A.

Pars prior,

praefationem et exempla continens disposita variis lectionibus scholiisque additis.

Nostra aetate si quis ad Homericas quaestiones accedit tractandas, viri docti suspicione quadam imbuti magis quam alias attenti sunt, quid nam novi ille propositurus sit de quaestione illa famosa fere magis quam praeclara, quam Godofredus Bernhardyus nescimus quo loco pestem quandam, „Landplage“ nominavit. Quae suspicio quamvis iusta sit de quaestionibus illis ad artem criticam altiorem quam dicimus pertinentibus, illud tamen inter omnes viros doctos constat, observationes de verborum Homericorum origine et formatione non minus quam de constructione sententiarum disputationes summi esse momenti ad quaestionem illam principalem augendam. Qua de causa non defuerunt viri praeclarissimi, qui, ut Bekkerus, Lehrsius, Larochius scriberent multa atque praestantia de textus forma primaria, de Aristarchi studiis, de hiatus legibus alia multa. Minus tamen adhuc inquisiverunt viri docti in res syntacticas ad Homerum pertinentes, minus dicimus, non nihil. Quis enim parvi aestimarit praeclaras illas observationes de usu loquendi Homerico scriptas a Joanne Classeno? [1]) vel libellum illum de coniunctionis εἰ usu Homerico a Ludovico Langio scriptum. Attamen unusquisque his in rebus versatus hoc unum nobis concedet quaestiones syntacticas, praecipue ad Homerum pertinentes multo minore quam optandum sit studio esse cultas. Quarum quaestionam est illa, quae adhuc quamquam a nonnullis viris doctis occasione oblata tractata tamen a nullo ad liquidum perducta est, eam dicimus

---

[1]) Beobachtungen über den homer. Sprachgebr. Frankf. a. Main, 1867.

quae est de usu Homerico in neutris pluralis numeri cum verbo vel pluralis vel singularis numeri construendis.

Neutra enim pluralia cum verbis singularibus coniungere, non a primo initio fuisse linguae graecae normam, sed paulatim in dialecto attica legem esse factam, ita quidem, ut etiam tum quaedam nomina coniungerentur cum verbo plurali, ut τέκνα, τέλη, ὄμματα alia, quis est, qui ignoret? Quamobrem de hac ipsa re viri docti, ut Kruegerus, Poppo alii annotationes et in libellis grammaticis et in editionibus scriptorum a se paratis dederunt infra a nobis indicandas. Rationes vero, quibus ille usus, praecipue apud Homerum et Hesiodum, dirigatur, nemo, quantum nos quidem scimus proposuit satis rem explanantes. Quod quidem munus hac in disputatione suscepimus. Sed priusquam accedamus ad rem ipsam propositam, primum dicendum erit de natura et vi generis neutrius ipsius numero plurali adhibiti. Tum demum recte accurateque usum Homericum et Hesiodeum cognoscere poterimus.

Ac primum quidem audiamus Apollonium Dyscolum. Qui princeps in rebus syntacticis observandis auctor in libro [2]), quem de constructione scripsit, hanc profert sententiam: ‚Οὐκ ἄρα ὀφείλει γινώσκειν ἐν διαφόρῳ σχήματι τὸ οὐδέτερον καὶ ἐν διαφόρῳ τὸ ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν· πῶς οὖν φαμέν· ‚λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι‘ καὶ ‚λέγει τὰ παιδία‘; εἰ δὲ ἀριθμὸν παρεμφαίνει, σαφὲς ὅτι συμπληθυνθήσεται τοῖς συνοῦσι πληθυντικοῖς, καὶ δῆλον ὅτι τὸ ‚σπάρτα λέλυνται‘ ἀναλογώτερον τοῦ ‚δοῦρα σέσηπε‘.

Quibus verbis sine dubio docetur, in genere neutro observari praecipue hoc, nomina masculina vel feminina eo non luculenter notari, ut in lingua vernacula nomine „Kinder“ non minus quam in graeco illo ‚παιδία‘ et pueri et puellae significantur. Quod si numerus quidam rerum singularum exprimendus est, tum ex Apollonii sententia neutrum plurale cum verbo plurali construendum est, cuius rei exemplum affert illud ‚σπάρτα λέλυνται‘, quibus verbis singuli rudentes illius quidem e sententia notantur. Hac tamen Apollonii observatione rem illam disceptatam esse nemo contendet.

[2]) Apollonius, de constructione, ed. J. Bekker, Berol. 1817. p. 224, 5.

Quod si Bernhardyus[3]) eam ob causam usum ita explanandum esse censet, ut ponamus constructionem neutropum pluralium cum verbis singularibus deductam esse e norma loquendi quadam in politiore atticismo, qui dicitur, constituta[4]) et si addit sententiae hoc, apud Ionas sine dubio praevaluisse numerum pluralem — omnino improbandus est. Viri enim doctissimi iudicium numerum pluralem praevaluisse apud Ionas, vero usui non respondet, quod quidem infra argumentis probandum erit.

Iam audiamus Matthiae[5]) de illo usu sententiam. Qui vir doctus illud sane recte perceptum proposuit, Graecos persaepe plures res numero plurali notatas accipere ut meram copiam; sin autem ita pergit, ut dicat, iam a veteribus scriptoribus illam legem — numerum singularem verbi subiungi nominis numero plurali — esse laesam[6]), apparet, grammaticum illum ut legumlatorem quasi quendam linguae statuere normam fixam. Non autem sine dubio nostrum est, leges ferre, quibus linguae usus dirigatur, immo vero illud semper respiciendum est, quibus rationibus in lingua ipsa ab initio leges alia post aliam constituantur. Melius igitur nobis rem observasse videtur Rostius[7]). Distinguit enim vir ille doctus exempla, in qnibus neutris pluralibus subiunguntur pluralia his rationibus: a) Si neutra pluralia significant animantia quaedam; b) Si res singulae apparent; c) Si condiciones vel status demonstrantur, qui diversis locis et diversis temporibus inveniuntur. Qua distinctione quamquam res non profligata, at certe illud effectum est, ut intellegatur usum illum accuratissime esse tractandum. — Iam veniamus ad Kuehneri[8]) iudicium de hac re, qui quidem

---

[3]) G. Bernhardy, Wissenschaftl. Syntax, Berl. 1829. p. 418.

[4]) Verba eius sunt haec: . . . so deutet doch der Gebrauch vielmehr auf eine Norm, welche aus dem feineren Ton des gesellschaftlichen Atticismus entsprang.

[5]) Ausführl. Gramm. d. griech. Spr. § 300.

[6]) Dicit: „Dieser Sprachgebrauch wird indessen nicht nur von den älteren Schriftstellern im ion. und dor. Dialect, sondern auch von den Attikern oft übertreten."

[7]) Schulgrammat. d. griech. Sprache 1844. § 148, 2. c. annot.

[8]) Raph. Kuehner, Ausführl. Grammat. d. griech. Sprache. 2. Theil, p. 424.

accuratius quam omnes a nobis iam memorati in usum illum inquisivit. Nam quod contendit, usum illum neutrius pluralis cum verbo singulari construendi emanare e sensu quodam recto atque subtili Graecis innato, nemo erit quin assentiatur. Neque minus persuadet nobis demonstrans, quo magis in neutro plurali, notio personae alicuius appareat [9]), eo certius verbum plurale adhiberi, non singulare. Qua re hac ratione constituta ne hoc quidem praetermittit, quod quidem iam Apollonius et hac nostra aetate Rostius docuerat, notionem illam complurium rerum animatarum neutri alicui plurali insitam saepissime augeri additis nominibus numeralibus. Hac igitur in re omnes consentiunt. Sin autem in annotatione illius paragraphi observandum censet, poetas ab Homeri aetate exceptis Atticis persaepe nullius rei nisi metri causa adhibere numerum pluralem, nos quidem ab eo non stamus, quum quidem infra simus illustraturi rationem illam lubricam atque a linguae legibus omnino esse remotam.

Restat nunc, ut — in hoc prooemio scilicet — afferamus Kruegeri de hac quaestione sententiam. Tractat enim rem vir ille de constructionum graecarum legibus perspiciendis sine dubio meritissimus primum in libri sui parte altera [10]), qua prosae orationis atticae usum describit. Proponit tamen hac in parte de genere neutro ipso nihil, quod non iam ante eum viri docti viderint. Altera autem in parte [11]), in qua de usu epico agit, proponit sententiam sane improbandam. Nam quamquam ei concedendum est, plures neutrorum pluralium formas esse generis passivi, cuius rei argumenta in parte posteriore disputationis nostrae examinanda erunt, tamen nemo cum eo faciat contendente: „Qui quidem, inquit — si verba eius circumscribere licet — rem istam casui fortuito subiectam regulis constituere voluerit, his in locis (ab eo allatis) materiam inveniet copiosam, in qua non deficient exceptiones cuiuscunque generis.“

[9]) „Wo aber der Begriff der Persönlichkeit und Individualität hervortreten soll, wird das Verb in der Pluralform hinzugefügt.“

[10]) K. W. Krueger, Griech. Sprachlehre für Schulen, I., 43,4., 44,4. a. 1. 2.

[11]) De diall. 63,2.

Immo vero non deerunt, qui scriptorum veterum operibus accurate perlustratis legem aliquam indagare sibi proponant. Non enim omnibus cuiuscunque generis casibus subiectam esse linguam, sed luculentis, dum modo investiges, legibus ab initio atque inde gradatim in omne tempus regi — quis est qui neget? Historiam igitur quasi linguae animis eorum obversari necesse erit, qui usum loquendi quemlibet recte illustrare sibi proposuerint. Speremus igitur orituros nobis esse „Grimmios illos, quos nunc deficere nos" nuperrime summo iure doluit Tycho Mommsenus*), praeceptor noster summe venerandus. Nos autem, quantum est virium, studeamus constituere rationes usus illius Homerici et Hesiodei in neutris pluralibus cum verbis singularibus vel pluralibus coniungendis.

Collecturi autem sumus in parte altera exempla et Homerica et Hesiodea**), variis lectionibus scholiisque additis, quum in altera rationes constituere nobis sit propositum. Qua in re notandum est, in exemplis colligendis semper ea ratione nos esse usuros, ut exemplar quoddam quasi principale eligamus eique omnia, quae sunt similia subiungamus; deinde omnia et numeri singularis et numeri pluralis exempla eo modo signaturos nos esse, ut singularia signis 1^a, 2^a cett. notentur, pluralia 1^b, 2^b cett.; ita, ut semper facillime liceat redire ad quodvis exemplum. — Sequitur nunc pars prior.

* In progr. gymn. Francof. 1877, in fine dissertationis suae de Pindari codd. scriptae.

**) Usi sumus in afferendis versibus editionibus apparatu critico instructis a Larochio.

A.

Verba singularia.

Ilias.

A.

1ª. v. 53. . . ᾤχετο κῆλα.
cf. v. 83.

2ª. v. 107. . . τὰ κάκ' ἐστὶ.

3ª. v. 125. . . ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται.
cf. O, 189.

4. v. 213. . . παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα.
cf. Γ, 65., T, 191.

5. v. 300. . . ἄλλων, ἅ μοί ἐστι,
cf. μ, 191.

6. v. 464. . . κατὰ μῆρα κάη.
rep. B, 427., Od. γ, 461., μ, 364.

7. v. 573. . . λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται·
cf. H, 97., α, 226.

8. v. 576. . . τὰ χερείονα νικᾷ.
cf. σ, 404.

B.

9. v. 25. . . τόσσα μέμηλε.
rep. B, 62., α, 151., 159., ζ, 65.

10. v. 32. . . κήδε' ἐφῆπται.
cf. B, 15., 69., Z, 241., ι, 477.

11ª. 87. . . ἔθνεα εἶσι μελισσάων.

12. 135. . . καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε.

13. 252. . . ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
rep. Δ, 14., Λ, 838., Ξ, 361., Υ, 116., cf. X, 450., Ω, 213., 354., ρ, 78., 274.

14. 262. . . τάτ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει.

15. 321. . . πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας.

16. 330. . . τὰ δὲ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
cf. N, 48., Ξ, 48., β, 176, ε, 262., 302., θ, 571, ν, 40., 178., ξ, 160. σ, 271., τ, 305., 561.

17. 338. . . μέλει πολεμήια ἔργα.
cf. B, 614., E, 428., 876., I, 228., Π, 392., Ψ, 724., ε, 67., θ, 327., κ, 98., μ, 116/17., τ, 390.

18. 396. . . τὸνδ' οὔ ποτε κύματα λείπει.

19a. 468. . . ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται.
rep. ι, 51.
20. 643. . . πάντ' ἐτέταλτο.
21. 777. . . ἅρματα . . κεῖτο. cf. Ψ, 368/9.

Γ.

22. 110. . . ὄχ' ἄριστα γένηται.
cf. ν, 365.
23. 135. . . ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.
24. 195. τεύχεα μέν οἱ κεῖται
cf. Γ, 327 ἔκειτο (ubi ἔκειντο C S Cant.), Κ, 75., 407., 440., 472., 504., π, 284, 290., τ, 9., χ, 109.
25. 241. . . ὀνείδεα πόλλ' ἅ μοί ἐστιν.
26. 255. . . κτήμαθ' ἕποιτο.

Δ.

27. 109. . . κέρα . . ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει.
28. 168. . . τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα.
cf. Σ, 4., 74.
29. 191. φάρμαχ' ἅ κεν παύσῃσι.
30. 271. . . κήδε' . . ἔσσετ' . .
cf. Z, 413., ubi ἄχεα subi., aliis locis alia similia subi., ut I, 592., Ω, 742., δ, 108., ζ, 165., ξ, 270., ο, 8., ρ, 439., cf. et Φ, 585, τετεύξεται ἄλγεα, ubi τετεύξεαι H L Lips. Harl. Vrat. d.

31a. 314. . . γούναθ' ἕποιτο.
32. 353. . . τα μεμήλῃ.
33. 432. . . τεύχεα ποικίλ' ἔλαμπε.
34. 468. πλευρά, τά οἱ ἐξεφαάνθη.
35. 504. . . ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
vel βράχε (ἀνέβραχε). Ε, 58., 294., 540., Θ, 260., Μ, 396., Ν, 181., 187., Ξ, 420., Π, 566., Ρ, 50., 311., Φ, 408., ω, 525.

Ε.

36. 90. . . ἕρκεα ἴσχει.
37. 92. . . ἔργα κατήριπε.
38. 216. . . ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ.
39. 430. . . πάντα μελήσει.
cf. Z, 441., I, 359., P, 515., T, 213.

Ζ.

40. 47. . . κειμήλια κεῖται.
I, 382. (ubi κτήματα subi.), Δ, 132., δ, 127., ξ, 291., 326., ο, 101., 113., ρ, 532., φ, 9., 398., χ, 220., ψ, 355.
41. 56. . . ἦ σοι ἄριστα πεποίηται.
A. c. πεποίηνται Townl.

Η.

42. 402. . . ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
cf. M, 79., μ, 51., χ, 33., 41.

Θ.

43a. 26. . . μετήορα πάντα γένοιτο.

44. 67. . . βέλε' ἥπτετο.
Λ, 85., Ο, 319., Π, 778., Ρ, 631.

45. 178. . . τείχεα . . τὰ δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει.

46. 554. . . πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.
cf. 561., 2., Κ, 12.

47. 556. . . ἄστρα . . φαίνετ' ἀριπρεπέα.

48. 559. . . εἴδεται ἄστρα.
·)
(· Π, 299., 300.

Ι.

49. 125. . . τόσσα γένοιτο.
rep. 267., cf. 380/1.

50. 135. . . πάντα παρέσσεται.
rep. 277.

51. 335. τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται . .

52. 364. ἔστι δέ μοι μάλα πολλὰ . .

53. 610. . . φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
rep. Κ, 90., Λ, 477., Χ, 388.

Κ.

54. 95. . . τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα.
cf. 390., Ψ, 691.

55. 153. . . ἔγχεα ἐλήλατο.

56. 252. ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε.
cf. μ, 312., ξ, 483.

Λ.

57a. 69. . . τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει.

58. 77. δώματα καλὰ τέτυκτο.
cf. ζ, 300., 301., ρ, 265/6.

59. 158. . . πῖπτε κάρηνα.
cf. Λ, 500.

60. 559. . . ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγῃ.

Μ.

61. 36. . . κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων.

62.[1]) 286. .. ἄλλά τε πάντα .. εἴλυται . .
εἴλυται D. 2. man. HL.
εἰλῦται AD. 1. man.
εἰλῦται ἢ εἰλύαται Eust. 904, 55 cf. 905, 25.
εἰλύατο Vrat. b. 1. man.
εἰλύαται A., ita CG.

63.[2]) 466. . . πυρὶ δ' ὄσσε δεδήει.
cf. Ρ, 680 . . ὄσσε ἴδοιτο.
ἴδοιτο ACD. Barocc. Townl. frgm. Mosc. ἴδοιο EGHS. Flor. Rom. ἴδοιε L. Lips.
Ψ, 477 . . ἐκδέρκεται ὄσσε.

---

[1]) Adn. Schol. προπερισπῶσιν, ἵνα ἐκ τοῦ εἰλύαται συναλοιφὴ ὑπάρχῃ, ἢ τοῦ εἰλύεται· δύναται γὰρ καὶ ἑνικῶς συντάσσεσθαι τὸ ῥῆμα καὶ πληθυντικῶς. —
τινὲς δὲ προπαροξύνουσιν, ὡς ἀπὸ τοῦ εἴλυμι.

[2]) Adn. Schol. (Ρ, 680.) οὕτως Ἀρίσταρχος, ἴδοιτο τὼ ὄσσε δηλονότι Did.

ἐκδέρκεται A C D E G H L Syr. Eust. 1259/60. ἐκδέρκετο Lips. Apollon. de construct. 291, 12.

ζ, 131 . . δαίεται (ὄσσε scil.)

N.

64. 18. . . τρέμε δ' οὔρεα . .

65. 264. τῶ μοι δούρατά τ' ἔστι . .

66. 492. . . ἕσπετο μῆλα . .

67. 512. . . γυῖα ποδῶν ἦν ὁρμηθέντι.

ὁρμηθῆναι Mor. Barocc.

68. 616. . . λάκε δ' ὀστέα . .
cf. Ψ, 240., α, 161., ε, 426., ξ, 136., ω, 76.

Ξ.

69. 98. . . εὐκτὰ γένηται.

70. 124. πολλὰ δέ οἱ πρόβατ' ἔσκε . .

71. 215. . . θελκτήρια πάντα τέτυκτο.

72. 332. . . τὰ δὲ προπέφανται ἅπαντα.

73. 411. χερμαδίῳ, τά ῥα πολλα . . ἐκυλίνδετο.

O.

74. 129. οὔατ' ἀκουέμεν ἐστί . .

75. 268. ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει . .

76. 388. . . ξυστοῖσι, τά . . ἔκειτο.

77. 621. κύματα . . προσερεύγεται.
cf. ε, 438.

Π.

78^a. 139. . . δοῦρε, τά . . ἀρήρει.

δοῦρε, non δοῦρα libb. mei cum Lips. Harl. Cant. Mor. Vrat. b. d. Mosc. 2. (La Roche).

79. 471. ἡνία δέ σφι . . σύγχυτ' . .

80. 772. . . δοῦρα πεπήγει.
δοῦρα πεπήγει D G L. Ambros. δοῦρα, πεπήγει A. δοῦρ' ἐπεπήγει C E H S. Harl. Vrat. b. d. A.

P.

81. 438. . . δάκρυα . . ῥέε . .
cf. Ψ, 385., ξ, 129., τ, 204.

82. 514. . . θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.
rep. Υ, 435., α, 267., 400., π, 129.

83. 633. . . ἐτώσια (βέλεα) πίπτει ἔραζε.

Σ.

84. 290. . . ἐξαπόλωλε κειμήλια.

85. 292. κτήματα περνάμεν' ἵκει.

86. 379. . . οὔατα . . προσέκειτο.

87.[3]) 466. . . τεύχεα καλὰ παρέσσεται.

[3]) Schol. παρὰ Ζηνοδότῳ καὶ Ἀριστοφάνει παρέξομαι Did.

88.[a] 507. κεῖτο . . χρυσοῖο τάλαντα.

Τ.

89. 13. . . ἀνέβραχε δαίδαλα πάντα.
90. 165. . . γυῖα βαρύνεται.
v. 170. κάμνει.
91. 166. . . βλάβεται δέ τε γούνατ' ἰόντι.
cf. ν, 34.
92. 385. . . ἐφαρμόσσειε (ἔντεα).
93. 386. . . γίγνετ', ἄειρε (ἔντεα).
94. 385. . . ἐντρέχοι ἀγλαὰ γυῖα.

Υ.

95. 64. οἰκία . . φανείη (Τάρταρος subintell.).
95. 264. ἔστι . . ὀνείδεα.

Φ.

97. 9. . . βράχε δ' αἰπὰ ῥέεθρα.
cf. 218., 361., 365.
98. 114. . . λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
Φ, 425., δ, 703., ε, 297., 406., σ, 212., χ, 68, 147., ψ, 205., ω, 345.
99. 223. ἔσται ταῦτα, . .
cf. Ω, 373., 669., γ, 227., ζ, 285., κ, 44., ξ, 213., 227., 231., 443., ο, 412., 421., π, 148., ρ, 375., 452., 457., σ, 131., φ, 329.
100. 317. . . κείσεθ' . . τεύχεα . .
101[a]. 352. . . θρύον ἠδὲ κύπειρον, τὰ . . πεφύκει.
102. 364. . . ξύλα κάγκανα κεῖται.
103. 594. . . ηρύκακε δῶρα.
104.[4]) 611. . . γοῦνα σαώσαι.
σάωσαν A C E G H L S. Syr. Lips. Ven. B. edd. vett. γοῦν' ἐσάωσαν D.

Χ.

105. 160. . . ἀέθλιά γίγνεται ἀνδρῶν.
106. 262. . . ὡς οὐκ ἔστι . . ὅρκια πιστά.
107. 444. . . ὄφρα πέλοιτο . . θερμὰ λοετρά.
108. 448. . . τῆς δ' ἐλελίχθη γυῖα . .
109. 452. . . γοῦνα . πήγνυτ' . .

Ψ.

110. 273. . . ἄεθλα . . κεῖτ' ἐν ἀγῶνι.
cf. 314. 640.
111. 714. τετρίγει ἄρα νῶτα.

Ω.

112. 119. δῶρα, . . τά κε θυμὸν ἰήνῃ.
rep. 147., 176., 196., ο, 379.
113. 260. . . ἐλέγχεα πάντα λέλειπται.
114. 382. . . ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ.
cf. ν, 364.

[4]) Schol. Ἀρίσταρχος εὐκτικῶς σαώσαι ἀντὶ τοῦ σαώσειαν.

115[a]. 420. . . ἕλκεα πάντα μέμυκεν, ὅσσ' ἐτύπη . .
116. 594. . . ὅσσ' ἐπέοικεν.

cf. α, 278., 292., β, 223.

Odyssea.

α.

— — — — —

β.

117. 58. . . τὰ δὲ πολλα κατάνεται.
cf. ρ, 537.

118. 78. . . χρήματα . . πάντα δοθείη.
cf. β, 203., ν, 208.

119. 98. . . μεταμώνια νήματ' ὄληται.
cf. τ, 143., ω, 133.

120. 355. εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα . .

121. 356. . . πάντα τετύχθω·
cf. γ, 255., δ, 772., θ, 384., 544., λ, 610., μ, 280., ν, 170., ψ, 152.

γ.

122. 476. . . ἅρματ' . . ἵνα πρήσσησιν ὁδοῖο.
πρήσσωσιν A F G M., πρήσωσιν B D Q., ceteri πρήσσησιν.

δ.

123. 363. . . ἤια πάντα κατέφθιτο.
cf. μ. 329.

ε.

124. 238. . . δένδρεα μακρα πεφύκει.
rep. ε, 241., cf. τ, 112.

125. 379. . . ἐφάνη ὄρεα . .
cf. ε, 281., η, 268.

126. 321. εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε . .
cf. ζ, 26., 59., ν, 10., 22., ρ, 203., φ, 52.

127. 361. . . δούρατ' ἐν αρμονίῃσιν ἀρήρῃ.

128. 403. . . εἴλυτο δὲ πάνθ' ἅλος ἄχνῃ.

ζ.

— — — — —

η.

— — — — —

θ.

129. 277. . . φίλα δέμνι' ἔκειτο.

130. 281. . . δολόεντα τέτυκτο (ἀράχνια).

131. 417. . . καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
παρῆσαν A Q., quod placet (La Roche).

132. 558. οὐ δέ τι πηδάλι' ἐστί . .

ι.

133a. 438. . . ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα.
cf. κ, 532., λ, 45.

134. 507. . . παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.
cf. ν, 172.

κ.

135. 9. . . ὀνείατα μυρία κεῖται.
κεῖνται V.

136. 470. . . περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη.
rep. τ, 153., ω, 143.
Omitt. A. 1. man. CEG 1. man. HIMRS. habent A in marg. CDG 2. man. KLPQ. V.

λ.

137. 11. . . τέταθ' ἱστία.

138. 74. . . τεύχεσιν, ἅσσά μοί ἐστι.

139. 632. . . ἔθνε' ἀγείρετο . . νεκρῶν.

μ.

140. 37. ταῦτα . . πεπείρασται,
πεπείρανται La R. πεπείρανται D. πεπείρασται L. πεπείραντο P. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω πεπείραντο S.

141. 42. 43. . . γυνὴ καὶ νήπια τέκνα . . παρίσταται.

142. 62. . . ποτητὰ παρέρχεται.

143a. 203. . . ἔπτατ' ἐρετμά . .

144. 395. . . κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι μεμύκει.

145. 441. . . δοῦρα . . ἐξεφαάνθη.

ν.

146. 194. . . φαινέσκετο πάντα.

147. 424. . . παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.

ξ. ο. π. ρ.
— — — — —

σ.

148. 238. . . λελῦτο δὲ γυῖα ἑκάστου.
λελῦτο FH. 1. man. N. QV.: λέλυτο EKLS. λῦτο
λέλυτο (i. e. λελῦτο) C. λελῦντο H. ex emend. I. λελύντο ADG. λέλυνται M. λελῦτο Herod Il. Pros. Ω, 665. περισπωμένως τὸ λελῦντο schol. H., quod Aristarchi fuisse puto. (La R.)

149. 386. . . θύρετρα . . φεύγοντι στείνοιτο. . .

τ.

150. 208. . . τήκετο καλὰ παρήια.
cf. χ. 404.

151. 343. . . ποδάνιπτρα γίγνεται.
cf. 504.

υ.

— — — — —

φ.

152. 48. . . τὰ δ' ἀνέβραχε τόσσ' ἀνέβραχε (καλὰ ϑύρετρα).

χ.

153[5]). 56. ὅσσά τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδεται.

cf. v. 62.
ἐδήδοται La R.
ἐδήδαται Aristarchus, alii ἐδήδεται.
v. Et. Magn. 316, 25.
Zonar. 615.

ψ.

154. 109. ἔστι γάρ ἡμῖν σήμαϑ' . .

ω.

155. 187. σώματ' ἀκηδέα κεῖται.

156. 534. 5. ἔπτατο τεύχεα πάντα δ' ἐπὶ χϑονὶ πῖπτε . .

5) εἰ μὲν διὰ τοῦ ᾱ, ὡς 'Αρίσταρχος, ἔστι πληϑυντικόν, οἷον ,ὅσσά τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδαται', εἰ δὲ διὰ τοῦ ε̄, ἔστιν ἑνικόν οὕτως 'Ηρωδιανός.

B.

Verba pluralia.

I. Ilias.

A.

— — — — —

B.

1b. [1]) v. 36. ἅ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλον.
ἔμελλον Eust. 168, 39. G. ἔμελλε A C H 1, 2, 203, 10. ἔμελλεν D L Apoll. Lex. 1, 11.

2. 92. . . ἔθνεα πολλὰ ἐστιχόωντο.

3. [2]) 135. . . σπάρτα λέλυνται.
(cf. 12a. ubi in eodem versu legitur, καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε..)

4. [3]) 397. . . ὅτ' ἂν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται (κύματα scil.).

[1]) Schol. ἡ διπλῆ πρὸς τὸ σχῆμα, ὅτι ἔμελλον· ἡμεῖς δὲ ἐροῦμεν ἔμελλεν ἑνικῶς. —

[2]) Schol. οτι κατὰ τὸν αὐτὸν στίχον καὶ ἑαυτῷ, καὶ ἡμῖν συνήθως ἐξενήνοχε τὸ λέλυνται καὶ σέσηπε.

[3]) Schol. ὅτι οὐ γραπτέον, ὥς τινες γένηται· ὁμηρικώτερον γὰρ οὕτως λέγειν ‚γένωνται τὰ κύματα' ὡς ‚σπάρτα λέλυνται'.

5b. 462. ἔθνεα ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται . .
(cf. 459.)

6. 464. . . ἔθνεα πολλὰ ἐς πεδίον προχέοντο.

7. 476. . . αἰπόλια . . νομῷ μιγέωσιν.

8. 489. . . δέκα δὲ στόματ' εἶεν . .

Γ.

9. 176. . . τά γ' οὐκ ἐγένοντο . .

Δ.

— — — — —

E.

10. 205. . . τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν.
ἔμελλον C G H L M N.
ἔμελλεν A D E O.

11. 583. ἡνία . . πέσον . .
πέσεν L.

12 [4]). 657 . . δούρατα ἐκ χειρῶν ἤιξαν.
ἤιξεν Ambros.

[4]) Ariston. ὅτι τὰ δόρατα ἤιξαν.

Z.

— — — — —

H.

13ᵇ.[5]) 6. . . ὑπὸ γυῖα λέλυνται.

cf. N, 85., ϑ, 233., σ, 242.

14. 16. . . λύοντο δὲ γυῖα.

λῦντο CDEG.

15.[6]) 102. νίκης πεῖρατ' ἔχονται . .

Θ.

16.[7]) 130. . . ἀμήχανα ἔργα γένοντο.

cf. Λ, 310., ω, 455.

17.[8]) 137. . . ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία . .

φύγον CGHLS. Cant. Harl. Townl. Mor. Barocc. Lips. Vrat. A. Mosc. 3. φύγον A. (ε) φύγεν DE.

cf. Λ, 128., Ψ, 465.

I.

— — — — —

K.

18ᵇ.[9]) 351. . . ὅσσόν τ' ἐπὶ οὖρα πέλονται.

Λ.

19. 245. αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.

20. 572. 4. ἄλλα μὲν . . (δούρατα) πάγεν . .

— — — —

ἐν γαίῃ ἵσταντο . .

cf. O, 316.

21. 634. . . οὔατα δ' αὐτοῦ τέσσαρ' ἔσαν . .

22. 724. . . τὰ δ' ἐπέῤῥεον ἔθνεα πεζῶν.

ἐπέῤῥεον ADEGL. Mor. Barocc. ἐπέῤῥεεν CE bis HS. Rhet. Gr. III., 232, 20.

M.

23.[10]) 159. . . ἐκ χειρῶν βέλεα ῥέον . .

N.

24. 22. . . δώματα βένθεα λίμνης . . τετεύχαται.

25. 617. . . ὄσσε, . . αἱματόεντα . . χαμαὶ πέσον.

26. 632. . . σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται.

cf. ν, 60, ξ, 226, 489, υ, 223.

---

[5]) **Schol.** τὸ δὲ λέλυνται ἐπὶ τὰ γυῖα ἀνεκτέον.

[6]) Schol. ὅτι τῷ ἀπηρτισμένῳ κέχρηται ,νίκης πεῖρατ' ἔχονται, οὐκ ἔχεται.

[7]) Schol. ὅτι κατὰ τοῦ οὐδετέρου τὸ πληθυντικὸν, ὡς σπάρτα λέλυνται'. ἀρχαϊκώτερον συντέτακται καὶ πολύ ἐστι παρ' αὐτῷ τὸ εἶδος. — —

[8]) Schol. 'Αρίσταρχος φύγον, ἄλλοι δὲ φύγεν.

[9]) Schol. πρὸς τὸ σχῆμα, πέλονται ἀντὶ τοῦ πέλεται, ὁμοίως τῷ ,οὐδ' εὑῆρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται'.

[10]) Schol. οὕτως διὰ τοῦ ο ῥέον· ὁμηρικὸν τὸ σχῆμα. Did.

Ξ.

27[b]. 53. . . ταῦτα γ' ἑτοῖμα τετεύχαται . .
cf. υ, 220.

Ο.

28. 435. . . λύντο δὲ γυῖα . .
cf. Π, 341.
λῦντο CDGHL. λῦτο Cant.

29. 714. πολλὰ δὲ φάσγανα πέσον.
πέσον AEL. πέσεν CDG.

Π.

30.[11]) 128. . . οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται.
πέλονται DH. Vrat. b. d.

31. 404. ἡνία ἠίχθησαν·

32.[12]) 774. πολλὰ δὲ χερμαδία . . ἐστυφέλιξαν.
ἐστυφέλιξαν ACHL. Vrat. b. d. ἐστυφέλιξε BDG. ἐστυφέλιξεν S.

33. 805. . . λύθεν δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα.
cf. Σ, 31, δ, 794, σ, 189, 341.

Ρ.

34. 211. . . πλῆσθεν δ' ἄρα οἱ μέλε' ἐντός.

35. 318. . . λύοντο δέ τεύχε' ἀπ' ὤμων.

36. 680. . . ὄσσε . . πάντοσε δινείσθην.

37[b]. 760. πολλὰ δὲ τεύχεα πέσον . .

Σ.

38.[13]) 131. . . ἔντεα . . μετὰ Τρώεσσιν ἔχονται.
cf. v. 197.

39. 463. . . μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
cf. Τ, 29, ν, 362, π, 436, ρ, 594, σ, 266, ω, 357.

40. 552. δράγματα . . πῖπτον ἔραζε.
πίπτον ACGL. Apoll. Soph. 72, 6. πῖπτον E. πίπτεν DH. (Vrat. d.).

Τ.

— — — — —

Υ.

41. 497. ῥίμφά τε λέπτ' ἐγένοντο.

Φ.

42. 301. πολλὰ δὲ τεύχεα· πλῶον (καὶ νέκυες).

Χ.

43.[14]) 266. ὅρκια ἔσσονται.

44. 489. . . πόνος καὶ κήδε' ἔσσοντ'.

45. 510. . . εἵματ' . . κέονται.
cf. λ, 341, π, 232.

---

[11]) Schol. ὅτι οὕτως εἴρηκε πληθυντικῶς πέλωνται καὶ οὐ πέληται, ὁμοίως τῷ ,σπάρτα λέλυνται'.

[12]) Schol. Ἀρίσταρχος διὰ τοῦ ᾱ ἐστυφέλιξαν Didym.

[13]) Schol. ὅτι ἔχονται καὶ οὐκ ἔχεται.

[14]) Schol. ὅτι τὰ ὅρκια ἔσσονται καὶ οὐκ ἔσσεται.

Ψ.

46[b]. 61. . . κύματ' ἐπ' ἠιόνος κλύζεσκον.

κλύζεσκεν C. Eust. 1287, 26. Harl. ἐκλύζεσκον ε Lips. κλύζεσκον A, adscripto in marg. διχ[ῶς]. ceteri κλύζεσκον.

47.[15]) 431. . . δίσκου οὖρα . . πέλονται.

[15]) Schol. ὅτι οὖρα πέλονται καὶ οὐ πέλεται.

48[b].[16]) 503. ἅρματα . . ἐπέτρεχον.

49. 545. . . βλάβεν ἅρματα καὶ ταχέ' ἵππω . .

Ω.

50. 319. τόσσ' ἔσαν πτερὰ . .

51. 341. ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον. . .

cf. α, 96, ε, 45.

[16]) Schol. οὕτω δια τοῦ ō Did. ὅτι τὰ ἅρματα ἐπέτρεχον καὶ οὐχ ἐπέτρεχεν.

II. Odyssea.

α.

— — — — —

β.

52[b]. 63. . . ἔργα τετεύχαται . .

τετεύχεται B D.

53.[17]) 156. . . ἅ περ τελέεσθαι ἔμελλον.

ἔμελλεν D G H. 1. man. IKLNS. ἔμελλε A. V.

γ.

54. 290. κύματά τε τροφέοντο . .

55. 298. . . ἔαξαν κύματ' . .

[17]) Schol. ἔμελλον διὰ τοῦ ō· τοῦτο γὰρ Ὁμήρῳ σύνηθες.

δ.

56. 417. 18. . . ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν ἑρπετὰ γίγνονται.

57. 437. πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα (δέρματα).

58. 522. . . πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ δάκρυα θερμὰ χέοντ'.

59. 704. . . ὄσσε δακρυόφιν πλῆσθεν.

ε.

60. 240. . . τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς (δένδρεα scil.).

61. 381. . . ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.

ζ.

— — — — —

η.

62. 114. . . δένδρεα μακρα πεφύκασι.

πεφύκει I.

ϑ.

63b. 160. . . ἄϑλων, οἷά τε πολλὰ . . πέλονται.

64. 279. πολλὰ . . ἐξεκέχυντο (δέσματα).

65. [18]) 299. . . οὐκέτι φυκτὰ πέλοντο.

πέλοντο C M. πέλονται ADEGIKLPQSV. $\overset{\alpha\iota}{\text{πέλοντο}}$ H.

ι.

66. 109. . . ἀνήροτα πάντα φύονται (πυροὶ καὶ κριϑαὶ).

67. 222. . . ναῖον δ' ἐρῷ ἄγγεα πάντα.

νᾶεν schol. ad. Apoll. Rhod. I. 1143.

68. 440. οὔϑατα γὰρ σφαραγεῦντο .

κ.

69. 223. . . οἷα ϑεάων . . ἔργα πέλονται.

λ.

70. 125. . . ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

. cf. ψ, 272.

71. 527. . . τρέμον δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου.

τρέμεν E L M. ἕκαστος La R.

μ.

72. 42. 3. . . γυνὴ καὶ νήπια τέκνα . . οὐδὲ γάνυνται.

[18]) Ῥιανὸς πέλοιτο γράφει.

73b. 131. . . φϑινύϑουσι (πώεα καλά).

74. 204. βόμβησαν δ' ἄρα πάντα (ἐρετμά scil.).

βόμβησεν A GIMPQSV. $\overset{\alpha}{\text{βόμβησεν}}$ H. βόμβησεν CDEKN. βόμβησαν Aristarcho tribuo La R.

75. 411. . . ὅπλα δὲ πάντα . . κατέχυνϑ' . .

ν.

— — — — —

ξ.

76. 73. . . ὅϑι ἔϑνεα ἔρχατο χοίρων.

77. 103. . . αἰπόλια ἕνδεκα βόσκοντ' . .

78. 138. . . κήδε' ὀπίσσω . . τετεύχαται . .

ο.

79. 116. . . χείλεα κεκράανται.

80. 409. . . γηράσκωσι φῦλ' ἀνϑρώπων.

π.

81. 13. . . πέσον ἄγγεα . .

πέσον ADEGHIKLM QRSV.

ρ.

— — — — —

σ.

82. 345. . . ἅ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο.

γένοιτο G. γένοιντο H.

83[b]. 367. . . ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.
cf. χ, 301.

τ.

84. 411. . . κτήματ' ἔασιν.

υ.

— — — — —

φ.

85. 50. . . πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα

χ.

— — — — —

ψ.

86. 3. γούνατα δ' ἐῤῥώσαντο . .

ω.

— — — — —

θ.

63b. 160. . . ἄθλων, οἷά τε πολλὰ . . πέλονται.

64. 279. πολλὰ . . ἐξεκέχυντο (δέσματα).

65.[18] 299. . . οὐκέτι φυκτὰ πέλοντο.

πέλοντο C M. πέλονται ADEGIK LPQSV. πέλοντο H. (αι supra)

ι.

66. 109. . . ἀνήροτα πάντα φύονται (πυροὶ καὶ κριθαί).

67. 222. . . ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα.

νᾶεν schol. ad. Apoll. Rhod. I. 1143.

68. 440. οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο .

κ.

69. 223. . . οἷα θεάων . . ἔργα πέλονται.

λ.

70. 125. . . ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

. cf. ψ, 272.

71. 527. . . τρέμον δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου.

τρέμεν E L M. ἕκαστος La R.

μ.

72. 42. 3. . . γυνὴ καὶ νήπια τέκνα . . οὐδὲ γάνυνται.

[18]) Ῥιανὸς πέλοιτο γράφει.

73b. 131. . . φθινύθουσι (πώεα καλά).

74. 204. βόμβησαν δ' ἄρα πάντα (ἐρετμά scil.).

βόμβησεν A GIMPQSV. βόμβησεν H. (α supra) βόμβησεν CDEKN. βόμβησαν Aristarcho tribuo La R.

75. 411. . . ὅπλα δὲ πάντα . . κατέχυνθ' . .

ν.

— — — — —

ξ.

76. 73. . . ὅθι ἔθνεα ἔρχατο χοίρων.

77. 103. . . αἰπόλια ἕνδεκα βόσκοντ' . .

78. 138. . . κήδε' ὀπίσσω . . τετεύχαται . .

ο.

79. 116. . . χείλεα κεκράανται.

80. 409. . . γηράσκωσι φῦλ' ἀνθρώπων.

π.

81. 13. . . πέσον ἄγγεα . .

πέσον ADEGHIKLM QRSV.

ρ.

— — — — —

σ.

82. 345. . . ἅ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο.

γένοιτο G. γένοιντο H.

83[b]. 367. . . ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.
cf. χ, 301.

π.

84. 411. . . κτήματ' ἔασιν.

υ.

— — — — —

φ.

85. 50. . . πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα

χ.

— — — — —

ψ.

86. 3. γούνατα δ' ἐῤῥώσαντο . .

ω.

— — — — —

Numerus et singularium et pluralium in singulis carminibus inventus afferatur.

Ilias.

Carm.	Sg.	Pl.
Α	9	0
Β	15	9
Γ	8	1
Δ	10	0
Ε	9	4
Ζ	5	0
Η	2	3
Θ	9	2
Ι	11	0
Κ	12	1
Λ	9	7
Μ	4	2
Ν	8	4
Ξ	9	2
Ο	7	3
Π	6	5
Ρ	8	4
Σ	7	5
Τ	10	1
Υ	4	1
Φ	15	1
Χ	7	3
Ψ	11	5
Ω	14	2
	209	65

Numerus igitur singularium pro numero pluralium est = 3:1.

Odyssea.

Carm.	Sg.	Pl.
α	8	1
β	8	2
γ	4	2
δ	5	5
ε	13	3
ζ	8	0
η	1	1
ϑ	8	4
ι	4	3
κ	5	1
λ	6	3
μ	13	4
ν	11	2
ξ	12	5
ο	6	2
π	4	3
ρ	11	1
σ	7	6
τ	12	1
υ	0	1
φ	6	1
χ	10	1
ψ	4	2
ω	9	2
	175	56

Numerus igitur singularium pro numero pluralium est = 3:1.

In hymnis Hom. ratio haec est:

	Sg.	Pl.
I. In Apoll. D.	1	1
II. In Apoll. P.	3	3
III. In Merc.	12	4
IV. In Ven.	5	0
V. In Cer.	6	2
VI. In Dion.	2	0
VII. In Min.	1	0
VIII. In Dian.	1	0
IX. In Tell.	3	1
	34	11

Ratio igitur est = **3:1**.

In carm. Hes.

	Sg.	Pl.
I. Theog.	11	6
II. Scut.	4	2
III. Opp.	13	2
	28	10

Ratio igitur prope est = **3:1**.

Pars posterior,

qua rationes continentur.

Collectis omnibus exemplis quaenam pluralium et singularium in singulis carminibus sit ratio videamus. Apparet enim tabula in p. I. p. 24. proposita et in Iliadis et in Odysseae libris aequam et singularium et pluralium esse rationem, hanc: 3:1. Singulis tamen libris hac re inter se non congruere demonstrent numeri qui sequuntur:

Ratio est in **Iliadis**			Ratio est in **Odysseae**		
	Pl.	Sing.		Pl.	Sing.
H:	3	2	δ:	5	5
Π:	5	6	ι:	3	4
Λ:	7	9	π:	3	4
Σ:	5	7	σ:	6	7
B:	9	15	γ:	2	4
N:	4	8	ψ:	2	4
P:	4	8	ξ:	5	12

Qui numeri eo ordine allati sunt, ut demonstrent, quibusnam in carminibus plura inveniantur pluralia.

His numeris inspectis singula carmina nequaquam eandem et singularium et pluralium exhibere rationem statuendum est. Quod quidem nihil habet miri. Multum enim res, facta, condiciones in unoquoque libro illustrata vel relata inter se differunt. Nam modo orationes disceptationes rixae referuntur, ut in Iliadis libro Α, quo fit, ut praevaleant subiecta, ut ‚τὰ κακὰ, τὰ χερείονα‘, vel pronomina, ut ‚τά, τά δε cett.‘, a quibus omnibus dependent verba singularia; modo, ut in libro Λ, describuntur pugnae, quo evenit, ut illustrentur ‚ἔθνεα πεζῶν, ἔγχεα, ἅρματα‘ alia, qua re maior fit numerus pluralium. Quae quum ita sint, sane audacius sit e numeris illis singularium et pluralium coniecturam fa-

cere de antiquiore aut recentiore singulorum carminum origine. Satis igitur sit statuisse rationem ad omnes et Iliadis et Odysseae libros pertinentem esse unam eandemque.

Quod vero ad exempla in hymnis Homericis et in carminibus Hesiodeis inventa pertinet, hoc potest afferri. In hymnis numerus singularium paullo maior est triplo pluralium, in carminibus Hesiodeis numerus singularium prope est triplum pluralium. Qua re illud fortasse licuerit statuere, apud Hesiodum iam coepisse deminui numerum pluralem. Summam autem rei ut proponamus, tenendum est, iam aetate illa Homerica praevaluisse numerum singularem, non, ut nonnulli putaverunt viri docti, numerum pluralem (cf. I., p. 4.).

Iam oritur quaestio, quonam modo inter se differant cum codicum lectiones tum veterum Alexandrinorum, in primis Aristarchi et Zenodoti de hac re sententiae.

Exhibent autem optimi qui feruntur Iliadis codices — Venetus A et Laurentianus D — aliis locis, quibus Aristarchus pluralem praetulisse traditur, singularem, ut 1^{b} (ἔμελλον — εν), 10^{b} (ἔμελλον — εν), aliis, ut 17^{b} pluralem
ε
singulari adscripto (φύγον), aliis denique cum Aristarcho pluralem, ut 22^{b} ‚ἐπέῤῥεον ἔθνεα πεζῶν'; quum aliis A pluralem, praebeat, D singularem, ut 33^{b} (ἐστυφέλιξαν — εν). Quam fluctuationem luculentissime illustrat nota illa marginalis codicis A scripta ad versum Ψ, 61, ubi ‚κλύζεσκον' et ‚κλύζεσκεν' allatis annotatum est ‚διχ[ως]', quo fit apertum, veteres grammaticos hac in re non certa uti norma. Idem valet de Odysseae codicibus, cuius rei argumentum conferas 75^{b} (‚βόμβησαν — εν'), quo loco praestantissimi libri — Marcianus et Harleianus — minime inter se congruunt.

Nec minus inter se dissentiebant veteres illi Alexandrini, in primis Aristarchus et Zenodotus, quorum ad iudicia iam sumus transituri. Ac primum quidem ex scholiis nobis traditis cognoscitur, Aristarchum accuratissime usu loquendi Homerico observato, hac quoque in re non, ut Nauckius [1]) vult ‚minus quarum linguae graecae' fuisse, immo vero peritissimum, quum quidem suae aetatis loquendi usum ab

[1]) ed. Odysseae, Berol. 1875, praef. X.

usu Homerico distingueret. Quod quamvis ex plurimis scholiis eluceat, nullis tamen evidentius demonstratur, quam duobus illis ad B, 397 (4b) traditis, quorum alterum referendum est ad Aristonicum, hoc: ‚ἡ διπλῆ ὅτι οὐ γραπτέον, ὥς τινες, γένηται· ὁμηρικώτερον γὰρ οὕτως λέγειν ‚γένωνται τὰ κύματα', ὡς ‚σπάρτα λέλυνται'; alterum ad Didymum, hoc: ‚οὕτως αἱ Ἀριστάρχου· τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων λόγος ὑπόκειται ἔχων τῇδε'· ‚ἐπὶ τῶν κυμάτων λέγει, τὸ γένωνται· τῷ τοιούτῳ πλεονάκις κέχρηται, ὥστε καὶ ἐπὶ τῶν οὐδετέρων πληθυντικὰ παραλαμβάνει· μεταποιοῦσι δέ τινες γένηται, οὐκ ὀρθῶς. —

Quibus verbis cognoscimus, Aristarchum non assensum esse quibusdam aliis grammaticis (— τινὲς —), qui usum Homericum ab usu eius quo viverent temporis non distinguerent. Quorum aliorum ex numero primo loco Zenodotus est nominandus, qui plurimis locis, quibus Aristarchus scripsit pluralem, praetulit singularem, ut 17b (φύγον — εν), sine dubio, quod iam vidit Duentzerus [2]), permotus „volgari more loquendi". Qua in re non praetermittendum est, Aristarchum illis locis praecipue diplas adscripsisse, in quibus singularis omnino non potest legi, ut B, 135 (‚σπάρτα λέλυνται'), vel H, 6 γυῖα λέλυνται), aliis, quod rectissime observavit Larochius [3]). Sin autem vir ille doctissimus commemorans, plurimos inveniri locos in quibus et singularem liceat poni et pluralem, in illis Aristarchum probasse pluralem putat, assentiri ei nequimus. Non enim, ut pauca ad eam sententium refellendam afferemus exempla traditum est, Aristarchum 29a pro ‚φάρμαχ'· παύσῃσι legisse ‚..παύσωσι' vel 72a pro ‚οὔατ' ἀκουέμεν ἐστὶ . . εἰσί, quamvis his, ut aliis locis, metrum non obstaret, quin pluralem scriberemus. Aliis igitur rationibus adductus grammaticus ille subtilissimus pluralem quibusdam solis locis praetulisse videtur.

Priusquam autem ad rationes illas tractandas accedamus, operae pretium est quaerere, quaenam sint versuum sedes, in quibus numerus pluralis plerumque legitur. Exstat de

---

[2]) De Zenod. studd. Hom. Gott. 1848. p. 77.

[3]) Hom. Textkrit. p. 383.

hac re iudicium Naegelsbachi[4]) hoc: „Es ist wol nicht zufällig, dass das Verbum plurale mit Neutris pluralibus bei Homer nur unter bestimmten metrischen Verhältnissen erscheint, am Schlusse des Hexameters, am Ende der sogenannten bukolischen Tetrapodie, bei der trochaischen Caesur, bei der männlichen, bei der Arsis des zweiten und in der Thesis des fünften Fusses . . . der Plural tönt offenbar voller und kräftiger als der Singular." — Iam erit nostrum exquirere, utrum re vera pluralia solis illis a viro docto allatis an aliis quoque versus locis inveniantur. Accuratissime autem omnibus exemplis inspectis hoc statuendum est. Repperimus*) — Naegelsbachi primum sententiam respicientes — pluralia posita:

1. In fine hexametri: 32**) (ut 16ᵇ, Θ, 130 . . ἔργα γένοντο).
2. In caesura trochaica: 19 (6ᵇ, B, 464 . . ἐς πεδίον προχέοντο).
3. In caesura bucolica: 13 (23ᵇ, M, 159 . . ἐκ χειρῶν βέλεα ῥέον).
4. In arsi pedis tertii: 4 (43ᵇ, X, 266 . . ὅρκια ἔσσονται · ·).
5. In arsi pedis secundi: 4 (57ᵇ, δ, 437 . . πάντα δ' ἔσαν · ·).
6. In arsi pedis quinti: 1 (85ᵇ, φ, 50 . . πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα).

Quos sex locos solos respexit Naegelsbachus, quum ne verbo quidem attigerit hos quatuor qui sequuntur:

Inveniuntur:

1. In arsi pedis quarti: 6 (67ᵇ, ι, 222 . . . ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα).
2. In thesi pedis quinti: 6 (10ᵇ, E, 205 . . τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ', ἔμελλον ὀνήσειν).
3. In thesi pedis primi: 2 (42ᵇ, Φ, 301 . . πλῶον καὶ νέκυες · ·).
4. In thesi pedis quarti: 1 (35ᵇ, P, 318 . . λύοντο δὲ τεύχε' ἀπ' ὤμων).

[4]) Anmerkk. zu d. 3 erst. Bb. der Ilias, 3. Aufl. von Autenrieth, p. 217, 18.

*) Versus iteratos semel enumeravimus.

**) Unum cuiusque generis exemplum afferre satis est.

His numeris allatis videmus legi pro numero exemplorum omnium plura pluralia: hexametro exeunte (tertia fere pars omnium: 32: 88); tum in caesura trochaica; deinde in caesura bucolica. Quaerendum igitur nobis erit, quaenam sint causae, cur his ipsis locis non aliis, ut in thesi pedis primi (2), vel in arsi pedis quinti, (1) maior inveniatur numerus pluralium. Quid est, quo differunt hi loci ab illis? Proponamus autem de hac re hanc sententiam. Erant illi loci — finis hexametri, caesura trochaica, caesura bucolica — eius generis, ut pluralia illa certe pleniora atque graviora, quod Naegelsbachus rectissime contendit, aptissime eis possent adhiberi. Formae enim, ut ‚πέλονται — ο, μελόντων, ἐγένοντο‘ aliae similes eius sunt naturae, ut, quod sane unusquisque concedet, nullis aliis hexametri locis melius sese accommodare videantur. Itaque hac in re omnino sequimur Naegelsbachum. Rem autem plane ad liquidum perduxisse illum ratione ea constituta nemo contenderit. Quapropter iam Autenriethius[5]) admonet regulam exemplis ab illo allatis deduci non posse. Sin autem ipse putat ‚poetam modo has modo illas praeferre formulas, licentiore quodam sermonis flumine‘ — nos quidem ei non assentimur. Quamquam enim ei concedimus, poetas in eligendis verbis formulisque maiore uti licentia quam prosae scriptores, tamen usum illum hac una ratione satis explicari negamus. Aliae igitur inquirendae sunt rationes.

Proficiscendum autem est hac in re a principali quasi ratione, usum illum neutrorum pluralium cum verbis pluralibus construendorum remotioris esse aetatis quam alterum, i. e. adhibendi numeri singularis. Linguae enim progressus is erat, ut paulatim numerus singularis potiretur absoluto quasi imperio, ita tamen, ut apud prosae scriptores, apud Thucydidem, Xenophontem, Platonem alios pauca remanerent pluralia. Qua principali ratione statuta quin pergamus ad singulas caustituendas rationes nihil impedit.

---

[5]) v. annot. ad Naegelsbachi verba add. p. 218.

Ac primo quidem loco colligantur; quae sequuntur:

I. Legitur pluralis in formulis quibusdam ex antiquiore loquendi usu traditis.

Huic classi attribuenda sunt omnia ea exempla, in quibus exstat numerus pluralis non ratione syntactica ulla esplicandus, sed e remotiore illa aetate vere Homerica traditus propagatusque. Quarum formularum quot sint vatibus illis proprie Homericis attribuendi non ita facile est diiudicatu. Tantum constare videtur poetas in ipsis illis formulis adhibendis certa quadam norma usos esse — quod quidem de aliis quoque rebus ad artem epicam spectantibus valere pernotum est. Leguntur enim omnia eiusmodi pluralia in ipsis illis locis supra a nobis allatis (cf. p. 28). Qua re metro quasi s t a b i l i t a e ideoque immutatae in omne tempus propagatae sunt. Quae si ita sunt, apparet, optime hanc rem observasse Aristarchum, quum ad 16[b], Θ, 130 ‚ἀμήχανα ἔργα γένοντο' adscriberet: ‚ἀρχαϊκώτερον συντέτακται καὶ πολύ ἐστι παρ' αὐτῷ τὸ εἶδος'. Vere enim formulam illam ex antiquiore usu loquendi traditam esse, illud docet, aliis locis multis subiectum ‚τὰ ἔργα', si circumlocutioni inservit, construi cum numero singulari, ut 13[a] ‚ὅπως ἔσται τάδε ἔργα'. Quod idem valet de creberrima formula illa 26[b] ‚σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται', vel 39[b] ‚. . μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων'.

Exstat autem in nostra lingua res huic simillima, quam paucis attingere operae est pretium. Obversantur enim nobis quum libri qui dicuntur sancti a Luthero in linguam vernaculam translati tum cantica illa ad usum ecclesiasticum ab eodem illo composita, quae omnia ab illa qua scripta sunt aetate ad nos pervenerunt. Tradita autem sunt non plane pristina forma, sed eo modo, ut partim verba formaeque ex antiquiore loquendi usu remanerent, partim alia pro illis e recentiore loquendi norma reciperentur. Videbimus autem formas illas antiquiores praecipue illis haerere locis, quibus retinentur metro vel potius, ut nostram carminum componendorum respiciamus artem, h o m o e o t e l e u t i s illis, quae dicuntur. Cuius rei exemplum commemorare satis est, quod exstat in celeberrimo illo cantico Lutheriano, hoc:

„Das Wort sie sollen lassen stahn:

. . . .

Sie sind bei uns wol auf dem Plan..“,

ubi „stahn“ pro nostro „stehn“ retinetur vocabulo „Plan“ consonanti, quum aliae formae e nostro loquendi more sint variatae. Ut tamen ad Homerum redeamus, habemus eius modi formulas fixas iteratasque has, quae sequuntur:

13b., 14., 16., 26., 28., 33., 39., 45.

Qua ratione modo illustrata non omnia pluralia explicari posse haud ignoramus. Studeamus igitur alias investigare rationes naturam exemplorum magis aperientes.

II. Commendatur pluralis rationibus syntacticis.

Quam in rem optime inquiremus, si primum ea tractamus exempla, quae facile rationibus talibus subiunguntur, tum ea, quae minus bene eis sese accomodant. Itaque transeamus ad rationes singulas.

a) Pluralis sequitur, si subiectum significat vel hominum vel animalium multitudinem.

Cui rationi attribuenda sunt:

2b. (ἔϑνεα), 6. (ἔϑνεα), 7. (αἰπόλια), 19. (ὄις, τά..), 22. (ἔϑνεα πεζῶν), 72. (νήπια τέκνα), 80. (φῦλ' ἀνϑρώπων).

Qui usus subiecti eius generis cum verbo plurali coniungendi omnino nihil prae se fert novi. Quum enim aliis nominibus neutrum plurale significet rei alicuius copiam, his, quae iam tractantur, personae vel animalia notantur, quorum per se quodque potest intellegi. Quamobrem non solum apud Homerum, verum etiam apud prosae scriptores, apud Thucydidem, Xenophontem, Platonem, inveniuntur eius generis pluralia, quam in rem viri docti [6]) in editionibus a se paratis inquisiverunt. Commemorare satis sit, apud Thucyd.

[6]) Praeter ceteros nominandi sunt:
Poppo, ad Thucyd. I., 126, 5.
Fr. Jacobs, ad Lysiae Theomn. I., 4.
Schoemann, ad Isaeum IX., 8.
C. Schneider, ad Platon. Resp. I., 353 B.
Rich. Porson, ad Eurip. Hec. 1141.

I., 58 legi ,τα τέλη ὑπέσχοντο', i. e. οἱ ἐν τέλει ὑπ. — Ut ad Homerum revertamur, non est, quod plura verba faciamus de exemplis, ut 2ᵇ. ,ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ . . ἐστιχόωντο', quibus verbis homines pugnantes notantur, vel, 6ᵇ. ,ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ . . ἐς πεδίον προχέοντο' vel, ubi de animalibus sermo fit, ut 7ᵇ. ,αἰπόλια . . ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν'. Qua de re satis dictum sit. Nam ,μῆλα' subiectum sequi verbum singulare, ut 66ᵃ. ,. . ἕσπετο μῆλα' et 132ᵃ ,. . ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα — nemo miretur, quippe quo vocabulo, ut collectivo simili nostro „Kleinvieh" notetur vis pecoris magis quam singula animalia. Iam vero nihil obstat, quin ad aliam transeamus rationem, dicimus hanc:

b) Sequitur pluralis si res aliqua diversis locis vel diversis temporibus facta describitur.

Quo referenda sunt apud Homerum: 4ᵇ., 5ᵇ.

Quorum exemplorum in altero legimus: ,ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται' — κύματα scil., Aristarchum si sequimur, qui recte nostra sententia, ut scholion refert, subiunxit illud ,γένωνται' subiecto ,κύματα'. Quod enim Freytagius [7]) contra hanc constructionem monet, ,κύματα γίγνεσθαι' dici non posse, quam ob causam praefert ,γένωνται' cum ,ἄνεμοι' subiecto construendum nobis non persuadet, quod poeta descripsisse videtur undas a ventis modo huc modo illuc pulsas. Cui sententiae non obstat, quod nusquam alias apud Homerum ,κύματα γίγνεσθαι' dictum reperitur. Sermonem enim Homericum haud ita raro praebere ,ἅπαξ εἰρημένα' nemo est, qui nesciat. Itaque Aristarchi constructionem retinemus cum Spitznero, quum alii, ut Ameisius et Faesius ,γένωνται' subiungant nomini ,ἄνεμοι', quod inest in ,παντοίων ἀνέμων'. Altero exemplo quum nihil novi demonstrari possit iam mentionem faciamus loci Thucydidei, qui luculentissime rem illustrat. Legimus enim Thuc. V., 26 ,ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένοντο', ad quam formam annotat Classenus [8]): „Der Plural des Verbums wegen der eben ausgesprochenen Beziehung auf verschiedene Fälle." — Quo exemplo sane memorabili allato transituri sumus ad novam rationem.

[7]) ed. Homeric. Il. primi duo libri, Petrop. 1835.
[8]) v. edit. Thuc. 1875. lib. V.

c) Legitur pluralis si subiecto adiunctum est numerale sive finitum, sive infinitum, quo res singulae magis elucent.

Cui rationi annumeramus haec exempla:
8ᵇ., 19., 21., 31., 32., 37., 42., 50., 57., 58., 63., 64., 66., 67., 74., 75., 77. Facile enim intellegitur, nomine numerali apposito, ut 8ᵇ. ,δέκα δὲ στόματ' εἶεν' vel ,πολλὰ' addito magis clucere rerum singularum notionem. Itaque si ad 32ᵇ. Π, 774 ,πολλα δὲ χερμάδια . . ἐστοφέλιξαν' scholion docet: ,διὰ τοῦ ᾱ 'Αρίσταρχος', grammatico illi assentimur, admonentes Alexandrinum clarissimum rationes quoque syntacticas hoc in usu respexisse. Memoria sane dignum videtur, apud Thucydidem simila exempla inveniri, ut si II., 8 legimus: ,καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγοντο', quo plurali scriptor sane oracula multa multis locis pronuntiata significat., vel VI. 62. ,ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα', quo numerus certus talentorum elucet.

Neque tamen praetereunda sunt nonnulla exempla Homerica, quae huic rationi contradicere videntur. Dicimus haec quae sequuntur:
25ᵃ., 37., 70., 71., 73., 113., 115., 118., 123., 135., 139., 156.

Quibus quidem omnibus exemplis commune est, quod in eis subiectum est aut collectivum aut nomen simile ut 25ᵃ. ,ὀνείδεα πόλλ' ἅ μοί ἐστι', vel 37ᵃ. ,πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε..' — circumlocutionibus autem saepissime inservire hoc vocabulum ,ἔργα' notissimum est —; vel 71ᵃ. ,θελκτήρια πάντα τέκυκτο', „Zauber aller Art," ut rectissime vertit Larochius, vel 123ᵃ, ,..ἤια πάντα κατέφθιτο', vel 115ᵃ.
σὺν δ' ἕλκεα πάντα μέμυκεν, ὅσσ' ἐτύπη·
quibus verbis vulnera omnia complectitur poeta, quo nobis quidem numerus singularis explicari posse videtur.

d) Verbi numerus pluralis efficitur nomine aliquo vel masculino vel feminino prope posita.

Attribuenda autem sunt huic classi: 49ᵇ., 66ᵇ.

Altero in exemplo: ,βλάβεν ἅρματα καὶ ταχέ' ἵππω,
αὐτός τ' ἐσθλὸς ἐών·

sub eodem ‚βλάβεν' et equi et ipse dux intellegendi sunt, in altero ‚πάντα φύονται' vere ad ‚πυροὶ καὶ κριθαὶ' verba proxime posita referendum esse nobis videtur.

En rationes syntacticae, quibus pluralium illorum haud ita parvum numerum possis interpretari. Neque tamen omnia exempla neque ratione illa primaria ad locos versus spectanti neque his syntacticis rationibus explanari possunt, nisi forte argumentis subtilibus magis uteris quam probabilibus.

Usus enim loquendi Homericus non est norma unius aetatis uniusque poetae, sed, quod hodie vix quisquam nisi obstinatissimas „unitarius" negarit, plurium aetatum, et remotioris illius, qua florebant vates Homerici, et recentioris cuiusdam, qua, quae composuerint illi, propagabant atque amplificabant rhapsodi. Quae si recte a nobis disputata sunt, a vero non aberraoerimus cum statuimus pluralia illa rationibus syntacticis non explicanda composita esse secundum loquendi usum illum antiquiorem, neutrius pluralis cum verbo plurali construendi. Quae ad hanc rationem pertinent exempla dividenda videntur esse in duas quae sequuntur classes.

a) Verbi forma ab omnibus codd. aeque est tradita.

Quo pertinere nobis videntur quae sequuntur exempla: 3b, 9, 15, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 30, 31, 34, 35, 38, 41, 43, 44, 45, 47, 48, 51, 52, 54, 55, 56, 59, 60, 61, 62, 65, 68, 69, 70, 73, 76, 78, 79, 82, 84, 85, 86.

Quae exempla si accuratius inspexeris, non studebis investigare rationes syntacticas. Qui enim, pauca ut afferamus ad confirmandam hanc sententiam exempla, interpretari vis pluralia illa in 3b. ‚σπάρτα λέλυνται', quum in eodem versu ‚λέλυνται' iuxta ‚σέσηπε, i. e. δοῦρα' positum sit? vel 15b. ‚νίκης πείρατ' ἔχονται', quum alio versu, 42a. ‚ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται' legatur? vel 18b. ‚..ὅσσόντ' ἐπὶ οὖρα πέλονται? Quamobrem hoc constare videtur, argumenta vel rationes indagare velle hac quidem in re non esse consentaneum. Attamen alia res memoria dignissima non debet

praeteriri, dicimus hanc, reperiri certam quandam in eiusmodi pluralibus adhibendis concinnitatem vel convenientiam, ut ita dicamus, de qua habemus haec.

Mirandum enim est primum pluralium illorum maiorem numerum praebere formas generis passivi, deinde harum formarum passivarum certas quasdam numero praevalere. Quae quidem omnia illustrentur hac, quae sequitur tabula:

1. Numerus formarum passivar. est = 32.
2. „ „ activar. „ = 9.
3. Inveniuntur exempla formae
   πέλονται — ο = 6.
   τετεύχαται = 4.
   ἐγένοντο = 3.

Qua re commemorata transeamus ad alteram classem.

b) Fluctuant maxime libri manuscripti in praeteritis.

Cui classi supponenda sunt haec exempla:
1b, 10, 11, 12, 17, 40, 46, 53, 71, 81.

Haec exempla, in quibus omnibus diversa de numero nobis tradita sunt — quae quidem discrepantia recedit ad Aristarchi et Zenodoti de hac re dissensionem — non minus quam illa modo tractata praebent aliquid memoria dignissimum. Primum enim omnia exhibent imperfecti numeri pluralis tertiam personam in ‚ον' exeuntem, uno excepto, 12b., in quo legitur forma ‚ἤιξαν'; tum his quoque in exemplis observari potest concinnitas illa iam supra commemorata. Nam decem illorum exemplorum praebent:

3 ἔμελλον
2 πέσον,

quum reliqua verba singulis locis legantur. Quibus in exemplis utrum vere, ut Aristarchus sine dubio analogia aliorum pluralium permotus, iudicabat, numerus pluralis, an, quae erat Zenodoti sententia, singularis sit legendus, nostro iudicio nemo pro certo poterit diiudicare. Formae enim plurales illae inter rhapsodorum recitationes facillime mutari poterant in singulares in ‚—εν' exeuntes. Aristarchus vero, quum exemplis, ut ‚σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται' aliis similibus

observavset usum esse Homericum, in eiusmodi sententiis numerum adhibere pluralem, illas quoque formas vere Homericas sive antiquiores esse videtur putasse. Attamen haec res permanebit in dubio.

c) Singularis paullo certiore usu probatur in quibusdam formulis.

Quam rem multo brevius tractare nobis licebit, quum usus neutrius pluralis cum verbo singulari construendi nihil habeat miri, quippe qui pernotus sit. Si enim, ut supra demonstravimus (p. 6), numerus singularis paulatim reppulit pluralem, hoc ex ipsis carminibus Homericis optime potest disci. Nam iam apud Homerum, ut e tabula nostra in p. I. p. 24. data cognoscitur, praevalebat numerus singularis. Licebat autem illa aetate poetis adhibere et pluralem et singularem — si formulas illas traditas omittimus. Semper tamen hac in re tenendum est, neutrum plurale significare modo res inter se conexas, modo singulas per se intellegendas, ita, ut modo verbum plurale sensui sit magis accommodatum, modo singulare. Sed quoniam non solum longum, verum etiam difficilius est numeri singularis adhibiti in unoquoque exemplo causam indagare, satis est ea afferre exempla, in quibus, ut in formulis iterum iterumque adhibitis haerebat quasi numerus singularis.

Huc pertinent novem quae sequuntur exempla:

6ª. αὐτὰρ, ἐπεὶ κατὰ μῆρα κάη . .
9. . . . τόσσα μέμηλε . .
13. . . . ὅπως ἔσται τάδε ἔργα
16. . . . τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται .
17. . . . μέλει πολεμήια ἔργα . (θαλάσσια)
35. . . . ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ . (ἀνέβραχε)
40. . . . κειμήλια κεῖται.
82. . . . θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.
99. . . . λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.

Numerum enim singularem adhibitum esse in exemplis, in quibus subiectum est collectivum aliquod, ut 68ª. ,λάκε δ' ὀστέα' vel nomen rei alicuius copiam significans, ut 107ª. ,ὄφρα πέλοιτο . . θερμὰ λοετρὰ' vel nomen adiectivum numero

plurali adhibitum, ut 8[a]. ‚ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ‘ vel aliud his simile subiectum, evidentius est, quam quod accuratius tractetur.

d) Quanta sit usus fluctuatio exemplis demonstratur.

Rationibus igitur et pluralium et singularium explicandorum constitutis iam superest, ut quam luculentissime exemplis demonstremus — quod iam supra breviter attigimus (cf. p. 34) — usum illum apud Homerum nequaquam fuisse constantem. Quam rem sane probabilem illustrent quae sequuntur exempla, in quibus unum idemque subiectum altero loco constructum vides cum plurali, altero cum singulari, eo modo, ut inter utrumque locum non possit reperiri ulla sententiae rationisve discrepantia. Acquievimus igitur in ipsis exemplis afferendis:

18[a]. . . κύματα λείπει.	46[b]. . . κύματ' ἐπ' ἠιόνος κλύζεσκον.
21. . . ἅρματα κεῖτο.	48. . . ἅρματα . . ἐπέτρεχον.
26. . . κτήμαϑ' ἕποιτο.	84. . . κτήματ' ἔασιν.
33. . . τεύχεα ἔλαμπε.	35. . . λύοντο δὲ τεύχε' ἀπ' ὤμων.
42. . . ὀλέϑρον πείρατ' ἐφῆπται.	15. . . νίκης πείρατ' ἔχονται.
53. . . γούνατ' ὀρώρῃ.	86. . . γούνατα δ' ἐῤῥώσαντο.
54. . . τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα.	14. . . λύοντο δὲ γυῖα.
58. . . δώματα . . τέτυκτο.	24. . . δώματα . . τετεύχαται.
79. . . ἡνία δέ σφι σύγχυτ' . .	31. . . ἡνία ἠίχϑησαν.
80. . . δοῦρα πεπήγει.	20. . . ἄλλα μέν . . (δοῦρα) πάγεν ἄλλα . . ἵσταντο.
106. . . ὡς οὐκ ἔστι ὅρκια.	43. . . ὅρκια ἔσσονται·
124. . . δένδρεα μακρὰ πεφύκει.	62. . . δένδρεα μακρὰ πεφύκασι.
152. . . τὰ δ' ἀνέβραχε καλὰ ϑύρετρα.	85. . . πετάσϑησαν δέ οἱ ὦκα (ϑύρετρα scil.).

Sententia autem nostra nulla re evidentius confirmari posse videtur quam comparatis exemplis 124ª. et 62ᵇ., ubi quum in utroque loco idem sit subiectum — δένδρεα μακρὰ — in altero sequitur verbum singulare, in altero plurale, nullo neque subiecti neque omnino sensus exstante discrimine. Qua de causa, cur de re manifestissima plura faciamus verba non videmus.

e) De dualis numeri subiecto agitur.

Iam restat, ut paucis attingamus usum satis peculiarem, dicimus nominis ‚ὄσσε‘ subiecti cum verbo modo plurali, modo duali, modo singulari construendi. Habemus autem eius rei haec quae sequuntur exempla:

M, 466. . . ὄσσε δεδήει.
„ 617. . . ὄσσε πέσον.
P, 680. . . ὄσσε δινείσθην,
. . . .
εἴ που ἴδοιτο (ὄσσε).
Ψ, 477. . . ἐκδέρκεται ὄσσε.

Quod primum attinet ad ipsam formam, ‚ὄσσε‘ dualem generis neutrius e forma primaria ‚οκ-ιε‘ ortum esse putamus cum Curtio[9]). Uni vero eidemque subiecto modo pluralem, modo singularem supponi iam non miramur fluctuatione illa satis explanata. Illud tamen memoria videtur non indignum, duobus in exemplis M, 617 ‚ὄσσε πέσον‘ et P, 680 ‚ὄσσε δινείσθην‘ in altero pluralem, in altero dualem sane eam ob causam magis placuisse poetae quam singularem, quod in utroque loco oculi singuli animo obversantur. Quod iam Lobeckius[10]) attigit, quum annotaret: ‚ὄσσε φαεινὼ δινείσθην‘ explicemus eo, quod natura animantibus omnibus oculos binos tribuit‘. Numerum tamen pluralem iuxta dualem subiungi nomini numero duali posito nihil prae se fert miri, quum apud prosae quoque scriptores alter numerus adhibeatur pro altero.[11]) De tribus autem exemplis illis, in quibus legitur singularis — δεδήει, ἴδοιτο, ἐκ δέρκεται — hoc afferendum habemus, interpretanda ea esse ex analogia usus

[9]) v. Ell. etym. gr.[4]) p. 457.
[10]) Pathol. serm. gr. Ell. I., 262. n. 40.
[11]) Cf. de hac re Curt. gramm. gr.[10]) § 365.

illius neutrius pluralis cum verbo singulari construendi. — Neque praetermittendum est, dissensisse inter se veteres grammaticos de lectione in P, 680. Alii enim, ut scholion docet, quorum ex numero erat Aristarchus, ἴδοιτο praeferebant, alii ἴδοιο referendum ad Menelaum (,ἀποστροφὴν λόγου πρὸς τὸν Μενέλαον ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτοῦ λόγου'). Editores autem partim ἴδοιτο receperunt, ut Spitznerus, partim rem reliquerunt in dubio, ut Larochius in editione scholarum in usum comparata. Nos quidem quum non habeamus, quod improbemus Aristarchi lectionem analogia illorum ,ὄσσε ἐκδέρκεται, δεδήει' confirmatam, satis de hac re dictum putamus.

f) De tribus versibus dubiae lectionis disputatur.

Priusquam autem finem faciamus huius disputationis, tractandae sunt tres lectiones vario modo traditae. Quarum prima exstat in M, 286 (62ª), ubi verba haec sunt (e Larochii ed. scil.)

. . ἄλλά τε πάντα
εἴλυται καθύπερθ' . .

Tradita enim sunt et εἴλυται et εἰλῦται et εἰλύαται, quum quidem veteres grammatici inter se dissentirent, ita, ut alii statuerent contractum esse εἰλῦται ex εἰλύαται — id quod nullo modo concedi potest — vel ex εἰλύεται, alii demonstrarent formam εἴλυται derivandam a verbo εἴλυμι. Eustathius utramque formam et εἰλῦται et εἰλύαται praebet. Editores partim receperunt εἰλύαται, ut Spitznerus[12]), partim εἴλυται (Ϝείλυται), ut Bekkerus[13]) et Larochius. Nos quidem εἴλυται praeferamus tertiam personam singularis perfecti passivi derivandam a verbo ἐλύω. Formam autem εἰλύαται, quamvis natura et formatione ipsa non minus probabilis sit quam εἴλυται, hoc loco improbaverimus, ideo, quod numerus singularis hac quidem sententia multo aptior videtur quam pluralis.

Iam veniamus ad alterum locum, σ, 238, 148ª

λελῦντο
,λελῦτο δὲ γυῖα ἑκάστου'.

[12]) Ilias, Gothae 1832.
[13]) v. Hom. Blätt. I., 152.

Traditae autem sunt formae et λελῦτο et λέλυτο et λελῦντο. Codices A D λελϋντο praebent. Scholion in cod. H exstans haec affert.: ,περισπωμένως τὸ λελῦντο'. Editores alii λελῦτο receperunt, ut Larochius, quamquam ad scholion illud annotat: ,quod Aristarchi fuisse puto'; praeter eum Ameisius [14]) quoque praefert hanc lectionem; alii autem, ut Bekkerus [15]), Faesius [16]), Nauckius [17]) ,λελῦντο' rectam esse lectionem putant. Ameisius vero ,λελῦτο' probans ,λελῦντο' ortum esse putat ex analogia soliti illius ,γυῖα λέλυνται', quod ϑ, 233. aliis locis legitur. Collatis enim exemplis huic similibus, ut 13[b], 14, 33 constat, semper talibus in formulis ,γυῖα' vel simile subiectum constructum esse cum verbo plurali. Accedit vero hoc loco ,ἑκάστου' apposito augeri notionem numeri pluralis. Qua re respecta quamquam formam ,λελῦντο' probabiliorem censemus quam ,λελῦτο', tamen hoc omnino excludendum esse non contenderimus eadem causa, qua lectionem modo tractatam (p. 39) in dubio reliquimus. Nam quod attinet ad ipsas formas, et ,λελῦντο' et ,λελῦτο' analogia aliarum similium formarum satis firmantur, ut δύη [18]) = δυίη, σ, 348, et δαινύατο = δαινυίατο in eodem libro 248, pro qua forma Larochius in libello „de hiatu" scripto, p. 26 proponit δαινῦντο firmatam lectione trium codd. DMP, qui σ, 428 exhibent δαινυντ' — quod quidem δαινῦντο illi λελῦντο plane respondet.

Restat una lectio tractanda, χ, 56, 153[a] ,ὅσσά τοι ἐκ-
α
πέποται καὶ ἐδήδεται' . .

Traditum autem est nota Etym. M. 316,25 Aristarchum hoc loco probasse pluralem — ἐδήδαται — Herodianum singularem — ἐδήδεται. Nos omnino sequendum esse Curtium [19]) censemus, qui contendens pluralem iuxta singularem esse mirum, ,ἐδήδεται' e themate ,ἐδε' amplificato ortum pro-

---

[14]) Anhang z. Od. 2. Aufl. 1872.
[15]) ed. Bonn. 1858.
[16]) ed. Berol. 1855.
[17]) ed. Berol. 1874.
[18]) Cf. Faesii, ad hanc formam annot.
[19]) V. Verb. II., 213.

fiteatur. Formam enim ,ἐδήδοται' a Larochio in textum receptam cum Curtio improbamus, „quum mutatio vocalis ε in ο a perfecto mediali sit aliena".

Tantum de lectionibus illis dictum sit.

g) Tota disputatio concluditur.

Iam quum ad finem pervenerimus huius disputationis eius quasi summam proponere erit consentaneum. Demonstrare enim studebamus haec fere:

Antiquissimis temporibus, e quibus documenta literarum ad nos pervenerunt nulla, *neutra pluralia* aeque ac masculina et feminina pluralia construebantur cum *verbo plurali*. Cuius rei documento sunt *formulae* illae ex antiquiore loquendi usu *traditae*. Paulatim tamen numerus singularis repellere quasi coepit pluralem, eo modo, ut iam *in carminibus Homericis*, quibus nulla nobis tradita sunt documenta vetustiora, *praevaleret numerus singularis*. Tradita autem sunt in carminibus Homericis exempla et vetustioris loquendi usus et quae ei sunt accommodata et quae recentioris prae se ferunt originis vestigia. Processus tamen linguae ab illa aetate Homerico profectus aetatibus quae illam exceperunt factus videtur esse ex hac principali ratione.

Quo magis in neutro aliquo plurali praevalet notio *personae* vel etiam animalis alicuius vel rerum *singularum per se intellegendarum*, eo certius adhibetur verbum *plurale*. Quo tamen magis recedunt quasi res singulae atque *in unam indiscretamque copiam* quodammodo concrescunt, eo certius adhibetur verbum *singulare*.

Vita.

Guilelmus Bauder natus sum a. d. V. Id. Mai anni huius saec. LII. in vico quodam Hassiaco nomine Koenig, patre Adamo, quo nuperrime defuncto gravissime afflictus sum, matre Catharina e gente Schloessmanniana. Fidei addictus sum evangelicae. Rudimentis literarum imbutus in ludo publico Offenbachensi, qua in urbe pater tum officio tabellarii publici fungebatur, ad res mercatorias agendas destinatus per paucos menses in negotia eius generis incumbebam. Qua condicione nequaquam contentus, quum ab initio ad studia illa liberalia tenderem, a Sartorio et Walthero, pastoribus summe venerandis, instructus, anno intermisso, sextum decimum annum agens receptus sum in classem IV. gymnasii Francofurtani, quod floret Tychone Mommsenio illustrissimo directore. Cui praeceptori carissimo meo omnibusque magistris meis summe venerandis, quorum disciplina per sex annos usus sum; denique civibus illis Francofurtanis nobilissimis, viris beneficentissimis, in primis Henrico Schwarzschild, fautori meo carissimo, quorum omnium liberalitate adiutus quum in gymnasio tum in academia in studia illa incumbebam adhuc, piam gratamque in omne tempus servabo memoriam.

Gymnasio relicto anno LXXIV. mense Aprili in numerum civium academicorum Lipsiensium receptus per sex semestria — quinto excepto — adii scholas virorum ill. Curtii, Drobischii, Fritzschii, Heinzii, Hildebrandi, Langii, Lipsii, Ritschelii, Roscheri, Voigtii, Wundtii, Zarnckii, Hoerschelmanni. Per duo semestria interfui disputationibus proseminarii philologici, primum Langii, tum Curtii ill. auspiciis; fui per tria semestria sodalis extraordinarius seminarii germanici, quod floret auspiciis Zarnckii ill., semestri denique

postremo sodalis fui societatis graecae Lipsio ill. rectore. Quinto autem semestri Berolini adii scholas Ernesti Curtii, Kirchhoffii, Muellenhoffii, Vahleni ill. Societatis germanicae auspiciis Muellenhoffii ill. fui sodalis.

Quibus omnibus, qui me docuerunt, viris summe venerandis, summas ex animi sententia ago gratias.